

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 66/12
02.02.2012. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Vide Petrović-Škero i Ljubice Milutinović, članova veća, u parnici tužilje A.A. iz N., čiji je punomoćnik O.K., advokat iz N., protiv tuženog N. ad N., koga zastupa V.L.S., radi utvrđenja i naknade štete, odlučujući o reviziji tužilje izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda u Nišu Gž 2747/10 od 07.06.2011. godine, u sednici veća održanoj dana 02.02.2012. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE revizija tužilje izjavljena protiv presude Apelacionog suda u Nišu Gž 2747/10 od 07.06.2011. godine u drugom stavu izreke kojim je preinačena prvostepena presuda Opštinskog suda u Nišu P. br. 709/09 od 08.10.2009. godine i odbijen tužbeni zahtev za naknadu štete zbog pretrpljenog straha, kao i u odbijajućem delu troškova parničnog postupka, kao neosnovana.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Nišu P. broj 709/09 od 08.10.2009. godine u prvom stavu izreke utvrđeno je da je tuženi N. ad N. dana 07.09.2007. godine radnjama svog voznog osoblja diskriminatorски postupao prema tužilji A.A. iz N., kao invalidnom licu, tako što je odbijanjem da je preveze autobusom izvršio diskriminaciju osobe sa invaliditetom u toku putovanja, te se tuženom zabranjuje da ponovi navedene radnje diskriminacije prema tužilji. Drugim stavom izreke tuženi je obavezan da tužilji na ime naknade štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti, isplati iznos od 180.000,00 dinara kao i za pretrpljeni strah 150.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 08.10.2009. godine kao dana presuđenja do isplate, a za iznose većih od dosuđenih do traženih 360.000,00 dinara za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti, tužbeni zahtev je odbijen kao neosnovan. Trećim stavom izreke tuženi je obavezan da tužilji na ime troškova parničnog postupka plati 152.800,00 dinara.

Presudom Apelacionog suda u Nišu Gž. 2747/10 od 07.06.2011. godine u prvom stavu izreke odbijena je žalba tuženog i potvrđena prvostepena presuda u prvom i drugom stavu izreke u delu koji se odnosi na pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti, a preinačena u drugom stavu izreke u delu naknade štete za pretrpljeni strah i u trećem stavu izreke u pogledu troškova parničnog postupka. Trećim stavom izreke tuženi je obavezan na plaćanje troškova drugostepenog postupka.

Protiv pravnosnažne presude donete u drugom stepenu tužilja je izjavila reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava u delu koji se odnosi na preinačenje prvostepene presude odbijanjem tužbenog zahteva.

Vrhovni kasacioni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu člana 44. Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom („Službeni glasnik RS“ broj 33/06) i člana 506. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 72/11) koji upućuje na primenu ZPP („Službeni glasnik RS“ broj 125/04 i 111/09), sa posebnim odredbama člana 55. stav 1. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 111/09) pa je u smislu člana 399. ZPP utvrdio da revizija tužilje nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti, kao ni bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 12. ZPP na koju se u reviziji tužilje ukazuje, jer pobijana presuda sadrži razloge o odlučnim činjenicama koji su jasni i neprotivrečni.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilja je lice sa invaliditetom jer od rođenja boluje od cerebralne paralize i član je Gradskog udruženja cerebralne i dečije paralize Niš. Dana 07.09.2007. godine sa svojim protivnikom D.Ž. bilo je u Subotici i pomeralo da autobusom tuženog putuje u Niš. Na čelaru autobusa

svojim pratiocem D.Z. bila je u Subotici i nameravala da autobusom tuženog putuje u nis. Na šalteru autobuske stanice tražila je karte za sebe i svog pratioca, ali joj je saopšteno da ne izdaju karte za povlašćenu vožnju i uputili su je na vozača autobusa. Na peronu autobuske stanice vozač tuženog je vratio tužilju da kupi karte na šalteru i krenuo sa njom do šaltera da se uveri da joj na šalteru ne mogu izdati karte. Zatim su se vratili zajedno do autobusa gde tužilji i njenom pratiocu nije bilo dozvoljeno da uđu u autobus iako je u njemu bilo slobodnih mesta a tužilja je bila izložena i raznim pogrđnim rečima od strane vozača tuženog. Tužilja je više puta pozivala tuženo preduzeće i sekretara Udruženja cerebralne i dečije paralize i tek nakon razgovora vozača sa glavnim dispečerem, a na intervenciju predstavnika pomenutog udruženja, tužilji i njenom pratiocu je omogućeno da uđu u autobus. U autobusu je nastao problem oko izdavanja karata tužilji i njenom pratiocu, opet uz uvrede od strane vozača autobusa i pretnje da će biti izbačena iz autobusa na sred auto-puta, zbog čega je

trpela i strah određenog intenziteta zbog bojazni da neće stići kući ili da će biti izbačena iz autobusa.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su na osnovu pravilne primene materijalnog prava usvojili tužbeni zahtev tužilje kojim je tražila da sud utvrdi da je tuženi diskriminatoriski postupao prema njoj, da mu se zabrani dalje ponavljanje radnji diskriminacije i da joj naknadi nematerijalnu štetu za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti.

Prvostepeni sud je usvojio i tužbeni zahtev tužilje za naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenog straha, ali je drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu u tom delu i odbio tužbeni zahtev tužilje za naknadu štete zbog pretrpljenog straha, kao neosnovan.

Vrhovni kasacioni sud smatra da je odluka drugostepenog suda pravilna i na zakonu zasnovana.

Naime, polazeći od odredaba Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koja u Protokolu 12 propisuje opštu zabranu diskriminacije i odredbe člana 27. Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom prema kojoj odredbi je zabranjeno vršiti diskriminaciju zbog invalidnosti u prevozu u svim granama saobraćaja pri čemu se diskriminacijom smatra između ostalog i samo odbijanje da se preveze putnik sa invaliditetom, kao i na osnovu odredbe člana 29. istog zakona prema kojoj odredbi posebno težak oblik diskriminacije zbog invalidnosti predstavlja uznemiravanje, vređanje i omalovažavanje putnika sa invaliditetom u toku putovanja od strane posade prevoznog sredstava zbog njegove invalidnosti, nižestepeni sudovi su pravilno zaključili da su osnovani zahtevi tužilje za utvrđenje postojanja diskriminacije, izrekli zabranu ponavljanja diskriminatoriske radnje i dosudili tužilji naknadu nematerijalne štete zbog duševnih bolova zbog povrede časti, ugleda i prava ličnosti. Dosuđeni iznos po ovom osnovu od 180.000,00 dinara, svakako predstavlja satisfakciju tužilji za trpljenje duševnih bolova, zbog povrede ličnih prava, koji iznos je pravilno odmeren u smislu člana 200. ZOO. Činjenica da tuženi nije izjavljivao reviziju ukazuje na shvatanje značaja ove presude u odnosu na onoga čije diskriminatorско ponašanje prema tužilji je dovelo do duševnih bolova tužilje. Trpljenje straha, kao poseban vid naknade nematerijalne štete u konkretnom slučaju nema opravdanja prema odredbi člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, ako se imaju u vidu okolnosti konkretnog slučaja, jer je tužilja ostvarila željeni cilj da se preveze do mesta odredišta, usvojen joj je zahtev za utvrđenje postojanja diskriminacije, izrečena zabrana ponavljanja diskriminatoriske radnje i dosuđena nematerijalna šteta u vidu duševnih bolova zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti. Novčana satisfakcija je samo jedan od mogućih načina satisfakcije a i usvajanje prva dva zahteva vodi istom cilju, i njima se može postići svrha zakonom predviđena za suzbijanje i sprečavanje diskriminacije lica sa invaliditetom, te

dosuđivanje novčane naknade nematerijalne štete u većem iznosu nije opravdano. Novčana naknada zbog pretrpljenih duševnih bolova prouzrokovanih povredom časti i ugleda invalidnog lica, ima za cilj ublažavanje poremećaja nastalih u psihičkom životu tužilje kao oštećene i predstavlja adekvatnu satisfakciju za trpljenja kojima je tužilja bila izložena. Usvajanje i druga dva zahteva u smislu Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom, upotpunjuju ostvarenje ovog cilja.

Osnovano se u reviziji tužilje ističe da invalidna lica uživaju posebnu zaštitu od diskriminacije, i to ne samo po odredbama Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, već i po odredbama Ustava Republike Srbije, kojima se proklamuje zabrana diskriminacije, kao i po odredbama Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom. Sudovi su svojim odlukama tu zaštitu i pružili tužilji, pravilnom primenom materijalnog prava.

Pravilna je i odluka o troškovima parničnog postupka, te su navodi revizije i u tom delu neosnovani.

Primenom člana 405. stav 1. ZPP ("Sl. glasnik RS" broj 125/04, 119/09) koji se primenjuje u smislu člana 506. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 72/2011), odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća – sudija

Snežana Andrejević, s.r.